Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/2377

2024 10 10

EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2024/2377

2024 m. balandžio 11 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl Europos geležinkelių bendrosios įmonės 2022 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl Europos geležinkelių bendrosios įmonės 2022 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0091/2024),

A. kadangi Europos geležinkelių bendroji įmonė buvo įsteigta Tarybos reglamentu (ES) 2021/2085 ([1]) (Bendrasis pagrindinis aktas);

B. kadangi pagal Bendrojo pagrindinio akto 174 straipsnio 6 dalį Europos geležinkelių bendroji įmonė yra juridinė ir visuotinė visų bendrosios įmonės „Shift2Rail“ teisių ir pareigų, susijusių su visomis sutartimis, įskaitant darbo sutartis ir dotacijų susitarimus, įsipareigojimais ir įsigytu turtu, perėmėja ir ją pakeitė;

C. kadangi Europos geležinkelių bendroji įmonė yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, kurio veikla orientuota į mokslinius tyrimus ir inovacijas geležinkelių sektoriuje; kadangi jos nariai steigėjai yra ES, kuriai atstovauja Komisija, ir geležinkelių pramonės partneriai, įskaitant geležinkelių įrangos gamintojus, geležinkelių bendroves, infrastruktūros valdytojus ir mokslinių tyrimų centrus;

D. kadangi, kad padidintų skaidrumą, Europos geležinkelių bendroji įmonė savo metinėse finansinėse ataskaitose turėtų atskleisti atitinkamą informaciją apie narių įnašus programos lygmeniu; kadangi Europos geležinkelių bendroji įmonė dėl kiekvienos programos, pagal kurią vykdo veiklą, iki metų pabaigos turėtų pateikti visą svarbią informaciją pagal narių kategorijas, įskaitant atitinkamai programai nustatytus teisiškai įpareigojančius įnašų tikslus, gautų įnašų sumą ir teisinių įsipareigojimų sumą; kadangi Europos geležinkelių bendroji įmonė turėtų toliau didinti skaidrumą;

Bendrosios pastabos

1. atkreipia dėmesį į tai, jog Audito Rūmų ataskaitoje dėl Europos geležinkelių bendrosios įmonės 2022 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų (toliau – Audito rūmų ataskaita) nurodyta, kad Bendrosios įmonės finansinė būklė 2022 m. gruodžio 31 d., tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles; taip pat pažymi, kad, remiantis Audito Rūmų ataskaita, pagal sąskaitas atliktos operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos;

2. palankiai vertina tai, kad 2021 m. pabaigoje Europos geležinkelių bendroji įmonė sėkmingai pradėjo veiklą; be to, palankiai vertina jos vaidmenį kuriant integruotą ES geležinkelių tinklą, skirtą Europos keleiviams ir kroviniams;

3. remdamasis Europos geležinkelių bendrosios įmonės konsoliduotąja metine veiklos ataskaita ([2]) pripažįsta, kad 2022 m. pasižymėjo plačiais užmojais ir buvo sėkmingi – pasiektas Europos geležinkelių bendrosios įmonės ir jos programos, kurios šiuo metu veikia visu pajėgumu, įskaitant inovacijų ramstį, sistemos ramstį ir, netrukus, įgyvendinimo grupę, augimo etapas; taip pat pažymi, kad 2022 m. buvo labai svarbūs Europos geležinkelių bendrosios įmonės inovacijų programoms;

4. atkreipia dėmesį į tai, kad visi techniniai parodomieji projektai jau parodė nuo programos pradžios vykdomo darbo rezultatus arba artėjo prie galutinio pasirengimo 2023 m. demonstracijoms etapo;

([1]) 2021 m. lapkričio 19 d. Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės ir panaikinami reglamentai (EB) Nr. 219/2007, (ES) Nr. 557/2014, (ES) Nr. 558/2014, (ES) Nr. 559/2014, (ES) Nr. 560/2014, (ES) Nr. 561/2014 bei (ES) Nr. 642/2014 (OL L 427, 2021 11 30, p. 17).

([2]) Europos geležinkelių bendroji įmonė: 2022 m. konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, https://rail-research.europa.eu/wp-content/uploads/2023/06/GB-Decision_07_2023_Annex_AAR_22.pdf.

5. pažymi, jog 2022 m. nariai steigėjai bendradarbiavo, kad įvykdytų savo įsipareigojimą Europos geležinkelių bendrajai įmonei ir pateiktų svarbius pasiūlymus pagal kvietimą 2022–1, kurio rezultatas – atlikus atvirą, skaidrų ir nepriklausomą vertinimą parengti 6 pavyzdiniai projektai, apimantys ES geležinkelių programos 1 etapą; pažymi, kad šie projektai buvo pradėti vykdyti iki 2022 m. pabaigos; be to, pažymi, kad tuo pat metu sistemos ramstis buvo finansuojamas paskelbus didelį konkursą;

6. be to, pažymi, kad 2022 m. taip pat buvo nuosekliai įgyvendinamas sisteminis požiūris į geležinkelių raidą, kurį skatina Komisijos Mobilumo ir transporto generalinio direktorato (MOVE GD) politika, pagal kurią Europos geležinkelių bendroji įmonės veikla apima mokslinių tyrimų ir inovacijų sritį, o Europos Sąjungos geležinkelių agentūra (ESGA) atlieka pagrindinės Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos (ERTMS) ir telematikos priemonių sistemos valdytojos funkciją, taip suteikiant Europos geležinkelių pramonei galimybę pateikti savo nuomonę ir užmojus vieningai, tikintis, kad instituciniu lygmeniu bus laikomasi sisteminio ir nuoseklaus požiūrio;

7. atkreipia dėmesį į Europos geležinkelių bendrosios įmonės pagrindinį planą ir jo patikslinimą įtraukiant Europos geležinkelių mokslinių tyrimų patariamosios tarybos (ERRAC) parengtą geležinkelių strateginę mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkę;

8. palankiai vertina glaudų bendradarbiavimą su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, t. y. ERRAC, EMTE ir kitomis programomis ir (arba) partnerystėmis – tai rodo proaktyvias pastangas skatinti sinergiją ir ieškoti galimybių vykdyti bendrus projektus Europos geležinkelių sektoriuje; palankiai vertina Europos geležinkelių bendrosios įmonės bendradarbiavimą su asociacijomis ir trečiųjų šalių programomis, kuriomis siekiama didinti pramonės konkurencingumą;

Biudžeto ir finansų valdymas

9. remdamasis Europos geležinkelių bendrosios įmonės 2021 m. ataskaita dėl biudžeto ir finansų valdymo pažymi, kad atlikus tris biudžeto pakeitimus patvirtintą Europos geležinkelių bendrosios įmonės biudžetą sudarė 171,4 mln. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 180,8 mln. EUR mokėjimų asignavimų ([3]);

10. žino, kad Europos geležinkelių bendrosios įmonės biudžeto dydžio pokyčiai labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo etapo; pažymi, kad 2022 m. Europos geležinkelių bendroji įmonė pradėjo įgyvendinti programą „Europos horizontas“, todėl į 2022 m. biudžetą įtrauktas pirmųjų 2022 m. suplanuotų kvietimų teikti pasiūlymus pagal programą „Europos horizontas“ įsipareigojimų biudžetas ir mokėjimų biudžetas, skirtas atitinkamiems išankstinio finansavimo mokėjimams ([4]);

11. pažymi, kad 2022 m. pabaigoje Europos geležinkelių bendroji įmonė įgyvendino 100 proc. savo įsipareigojimų asignavimų, numatytų jos aktyviame biudžete (1–3 antraštinės dalys); be to, pažymi, kad mokėjimų asignavimai buvo įgyvendinti panaudojant iki 79,1 proc. aktyvių lėšų (atitinkamai 79 proc. įgyvendinimo lygis, jei lyginama su visu Europos geležinkelių bendrosios įmonės biudžetu, įskaitant 4 antraštinę dalį) ([5]);

12. pažymi, kad 2021 m. lapkričio 25 d. Valdybos sprendimu Nr. 08/2021 bendrosios įmonės „Shift2Rail“ valdyba priėmė pradinį 2022 m. metinį darbo planą ir biudžetą, kurie toliau buvo taikomi ir Europos geležinkelių bendrajai įmonei Europos geležinkelių bendrosios įmonės valdybai priėmus *omnibus* sprendimą; pažymi, kad iki priimant tokį sprendimą į 2022 m. biudžetą įtraukti asignavimai buvo numatyti ne siekiant apimti visus 2022 finansinius metus, bet siekiant užtikrinti veiklos vykdymą iki naujos partnerystės – Europos geležinkelių bendrosios įmonės – įgyvendinimo pradžios ir užtikrinti būtiną veiklos tęstinumą;

13. pažymi, kad, kalbant apie administracines išlaidas, įsipareigojimų asignavimų įvykdymo lygis buvo 100 proc., o mokėjimų asignavimų – 84 proc. (palyginti su 95 proc. 2021 m.); pažymi, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė šį sumažėjimą pagrindė tuo, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė galėjo tik tikėtis, jog visi darbuotojai bus įdarbinti ne anksčiau kaip iki metų pabaigos;

([3]) 2021 m. atitinkamai 13,6 mln. EUR ir 68,4 mln. EUR.
([4]) Europos Audito Rūmų ataskaita (p. 106), https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SAR-JUS-2022/RAS-Jus-FY2022_LT.pdf
([5]) 1 antraštinė dalis – personalo išlaidos; 2 antraštinė dalis – infrastruktūros ir veiklos sąnaudos; 3 ir 4 antraštinės dalys – veiklos išlaidos.

14. pažymi, kad veiklos biudžeto įsipareigojimų asignavimų įvykdymo lygis buvo 100 proc., o mokėjimų asignavimų – 79 proc. (palyginti su 84 proc. 2021 m.); supranta, kad apskaičiuojant įgyvendinimo lygį taip pat įtraukta 76 000 EUR suma, susijusi su ekspertais vertintojais, kuriems vadovauja Europos mokslinių tyrimų vykdomosios įstaigos tarnybos;

15. pažymi, kad 5 antraštinėje dalyje (nepanaudoti asignavimai, kurių nereikia einamaisiais metais) nurodyta suma (41,1 mln. EUR), nustatyta siekiant remti skaidrų Europos geležinkelių bendrosios įmonės finansinių taisyklių 6 straipsnio 5 dalies („n + 3“ taisyklės) įgyvendinimą, bus vėl panaudota būsimų metų biudžete (-uose) ir panaudota pirmiausia;

16. remdamasis Audito Rūmų pastabomis pažymi, kad kiekvienos narių kategorijos (Sąjunga ir privatieji nariai) pripažintos įnašų sumos labai skiriasi viena nuo kitos; supranta, kad taip yra todėl, kad ES piniginiai įnašai patvirtinami ir pripažįstami, kai jie sumokami Europos geležinkelių bendrajai įmonei pradedant įgyvendinti projektą, tačiau narių nepiniginiai įnašai pripažįstami tik patvirtinus patirtas ir deklaruotas projekto įgyvendinimo išlaidas;

17. ragina Europos geležinkelių bendrąją įmonę pašalinti atotrūkį tarp pripažintos piniginių įnašų sumos ir nepiniginių įnašų sumos, metų pabaigoje pateikiant informaciją apie Europos geležinkelių bendrosios įmonės narių teisinius įsipareigojimus pagal pasirašytus dotacijų susitarimus ir sutartis; palankiai vertina Europos geležinkelių bendrosios įmonės įsipareigojimą atsižvelgti į šią pastabą kitų metų (2023 m.) metinėse finansinėse ataskaitose;

18. pažymi, kad, kalbant apie programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimą, 2022 m. pabaigoje Europos geležinkelių bendroji įmonė buvo visapusiškai įsipareigojusi skirti didžiausią ES veiklos įnašą – 384,5 mln. EUR – pagal programą „Horizontas 2020“ pasirašytiems dotacijų susitarimams ir sutartims; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad iš šios įsipareigotos skirti sumos artimiausiais metais apie 68,2 mln. EUR (arba 18 proc.) dar reikės sumokėti projektams, kurie dar turi būti užbaigti;

19. su džiaugsmu konstatuoja, kad privatieji nariai teisiškai įsipareigojo Europos geležinkelių bendrosios įmonės pagrindinei veiklai suteikti 320,7 mln. EUR vertės nepiniginių įnašų, o papildomai veiklai – 244 mln. EUR vertės nepiniginių įnašų, arba 123,7 proc. minimalaus 456,5 mln. EUR tikslo, ir kad 2022 m. pabaigoje buvo pateiktos ataskaitos dėl visų šių įsipareigotų sumų;

20. pažymi, kad, toliau kalbant apie programos „Horizontas 2020“ veiklą, Europos geležinkelių bendroji įmonė negavo jokių naujų veiklos įsipareigojimų asignavimų, nes paskutinį kvietimą teikti pasiūlymus ji buvo paskelbusi iki 2021 m. pabaigos; pažymi, kad veiklos mokėjimų asignavimų, įskaitant nepanaudotus ir perskirstytus veiklos asignavimus, įvykdymo lygis sumažėjo iki 47 proc. (palyginti su 61 proc. 2021 m.); supranta, kad, Europos geležinkelių bendrosios įmonės teigimu, taip atsitiko, nes paramos gavėjai dėl COVID-19 krizės ir karo Ukrainoje susidūrė su didėjančiomis išlaidomis ir tiekimo problemomis, todėl daugumos programos „Horizontas 2020“ projektų trukmė turėjo būti pratęsta, o galutiniai mokėjimai turėjo būti atidėti iki 2023 m.;

21. pažymi, kad, kalbant apie programos „Europos horizontas“ įgyvendinimą, 2022 m. Komisija skyrė 108,9 mln. EUR dydžio piniginius įnašus; pažymi, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė sėkmingai užbaigė du pirmuosius programos „Europos horizontas“ kvietimus teikti pasiūlymus ir beveik visiškai panaudojo 107,5 mln. EUR veiklos įnašo dalį pagal programą sudarytų dotacijų susitarimų išankstiniam finansavimui;

22. palankiai vertina pagrindinius programos „Shift2Rail“ tarpinius tikslus, pasiektus iki 2022 m. pabaigos,– buvo įsipareigota skirti visus išteklius ir įgyvendinta apie 86 proc. programos (2023 m. finansinės programos įvykdymas – 91 proc.), siekiant įgyvendinti technologinės parengties 6 ir 7 lygių (TPL) veiklos demonstracinę veiklą, kurią planuojama užbaigti 2023 m.;

23. pažymi, kad, kalbant apie Europos geležinkelių bendrosios įmonės preliminariąsias finansines ataskaitas, nebuvo atliktas joks 2022 m. nepiniginių įnašų pagrindinei veiklai (IKOP) ir (arba) nepiniginių įnašų papildomai veiklai (IKAA) sertifikavimo auditas; laukia 2022 m. IKOP patvirtinimo po to, kai 2023 m. vasario mėn. buvo pateiktos projekto išlaidos;

24. pažymi, kad 2022 m. bendra vertė, kurią Europos geležinkelių bendroji įmonė skyrė bendrosios įmonės „Shift2Rail“ mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai, siekė 619,4 mln. EUR ir buvo panaudoti 92 mln. EUR;

25. pabrėžia, kad svarbu sukurti tvarią ir atsparią geležinkelių sistemą plėtojant nulinės taršos, netriukšmingų geležinkelių sistemą ir klimato pokyčiams atsparią infrastruktūrą, taikant žiedinės ekonomikos principus geležinkelių sektoriui, išbandant novatoriškų procesų, technologijų, projektų ir medžiagų naudojimą per visą geležinkelių sistemų gyvavimo ciklą ir plėtojant kitus novatoriškus sprendimus, skirtus valdomam antžeminiam transportui;

26. ragina labiau remti mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą siekiant sukurti integruotą Europos geležinkelių tinklą, šalinant sąveikumo kliūtis ir teikiant visapusiškos integracijos sprendimus, apimančius eismo valdymą, transporto priemones ir infrastruktūrą bei integraciją, kiek tai susiję su nestandartiniu vėžės pločiu (kaip antai 1 520, 1 000 ar 1 668 mm vėžės pločio geležinkeliai, kurie, kaip paaiškėjo, yra svarbūs kuriant solidarumo koridorius Ukrainoje); pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti į keleivių ir įmonių poreikius, spartinti novatoriškų sprendimų, skirtų bendrai Europos geležinkelių erdvei remti, pritaikymą, kartu didinant geležinkelių transporto pajėgumus bei patikimumą ir mažinant sąnaudas;

27. ragina įvykdyti greitą perėjimą prie patrauklesnės, patogesnės naudoti, konkurencingesnės, įperkamesnės, lengviau išlaikomos, veiksmingesnės ir tvaresnės Europos geležinkelių sistemos, integruotos į platesnę judumo sistemą siekiant remti stiprios ir pasauliniu mastu konkurencingos Europos geležinkelių pramonės plėtrą;

Viešieji pirkimai ir darbuotojai

28. kalbant apie viešųjų pirkimų veiklos įgyvendinimą, pažymi, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė laikėsi ES finansinio reglamento principų ir Komisijos viešųjų pirkimų vadove pateiktų gairių, todėl veikla buvo įgyvendinama ekonomiškai naudingiausiu būdu; pažymi, kad skirtingoms viešųjų pirkimų procedūroms nustatytos vertės, kurios yra mažesnės už bet kokį reikšmingumo lygį, atsižvelgiant į bendrą mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos ir programos vertę, nustatomos remiantis bendromis dalyvaujančių darbuotojų žiniomis ir patirtimi ankstesnėse privačiose ir viešosiose organizacijose;

29. pažymi, kad 2022 m. rengdama atvirus konkursus Europos geležinkelių bendroji įmonė toliau naudojo e. konkurso ir pasiūlymų teikimo elektroninėmis priemonėmis platformomis, kurias galima pasiekti iš interneto svetainės „TED e-Tendering“ ir prie kurių prieiga yra finansavimo ir viešųjų pirkimų konkursų portale „portal54“; pažymi, kad, atsižvelgiant į elektroninių viešųjų pirkimų strategiją, 2022 m. Europos geležinkelių bendroji įmonė pradėjo prisijungimo prie viešųjų pirkimų valdymo priemonės (PPMT), kuri pakeis TED interneto svetainėje pasiekiamas e. pranešimų („e-notices“) ir e. konkurso platformas, procesą ([6]);

30. pažymi, kad 2022 m. vyriausiasis teisės pareigūnas toliau atnaujino kelių viešųjų pirkimų procedūrų rekomendacinius dokumentus ir šablonus (t. y. susijusius su tvarkaraščiu, pasiūlymų specifikacijomis, vokų su pasiūlymais atplėšimu ir pasiūlymų vertinimu, mažos vertės sutarčių skyrimo procedūromis ir t. t.) siekiant juos pritaikyti prie Geležinkelių bendrosios įmonės poreikių ir BUDG GD rekomendacijų, visų pirma dėl pasiūlymų teikimo elektroninėmis priemonėmis procedūros;

31. pažymi, kad 2022 m. Europos geležinkelių bendroji įmonė surengė atviro konkurso procedūrą „Europos geležinkelių sistemos ramstis (3 dalys) – preliminariosios paslaugų sutartys dėl paslaugų teikimo Europos geležinkelių bendrajai įmonei sistemos ramsčio srityse“ (angl. *Europe's Rail System Pillar (3 lots) – framework services contracts for the provision of services to EU-Rail Joint Undertaking in the fields of System Pillar*); pažymi, kad bendra skirta suma yra 45 mln. EUR: 4 mln. EUR skirta 1 daliai, 37 mln. EUR – 2 daliai ir 4 mln. EUR – 3 daliai ([7]);

32. pažymi, kad biudžeto 1 ir 2 antraštinės dalys buvo įvykdytos iki 100 proc., o 1 antraštinėje dalyje nurodytos lėšos (personalo išlaidos) daugiausia buvo naudojamos darbuotojų atlyginimams; pažymi, kad per metus Europos geležinkelių bendroji įmonė taip pat naudojosi išorės parama spragoms užpildyti, kol bus galutinai įdarbinti darbuotojai, ir siekdama susidoroti su darbo krūviu, susijusiu su Europos geležinkelių bendrosios įmonės veikla;

33. pažymi, kad 2022 m. pabaigoje buvo užimti 28 etatai;

34. pažymi, kad 2022 m. kovo 1 d. valdyba patvirtino dabartinį Europos geležinkelių bendrosios įmonės personalo etatų planą, kuriuo nustatyti laikinųjų darbuotojų etatai, susiję su nauju Europos geležinkelių bendrosios įmonės vaidmeniu sistemos ramstyje, ir siekiant toliau stiprinti paramą politikos veiklai pagal jos integruotą mokslinių tyrimų ir inovacijų programą;

35. pažymi, kad pagal personalo etatų planą Europos geležinkelių bendrojoje įmonėje turi būti 29 darbuotojai, įskaitant 2 deleguotuosius nacionalinius ekspertus; pažymi, kad 2022 m. dauguma laisvų darbo vietų buvo palaipsniui užpildytos, nes iš darbo neišėjo nė vienas darbuotojas, nors kai kurie Europos geležinkelių bendrosios įmonės darbuotojai vis dar laikinai atostogavo; pažymi, kad, siekdama užpildyti laikinas spragas arba ilgalaikius nebuvimo darbe atvejus, Europos geležinkelių bendroji įmonė taip pat pasinaudojo išorės subjektų kompetencija ir ekspertinėmis žiniomis, kad galėtų vykdyti savo pagrindinę veiklą, taip pat tam tikrų administracinių užduočių atlikimą laikinai samdėsi iš išorės;

([6]) Prisijungimo procesą planuojama užbaigti iki 2023 m. I–II ketv.

([7]) Paslaugos Europos geležinkelių bendrosios įmonei sistemos ramsčio pagrindinės grupės (1 dalis), sistemos ramsčio ekspertinių žinių (2 dalis) ir CCS TSS techninės priežiūros veiklos (3 dalis) srityse, užbaigta 2022 m. liepos 12 d. laimėjus rangovui „System Pillar Consortium“ (visoms 3 dalims) Europos geležinkelių bendroji įmonė: 2022 m. konsoliduotoji metinės veiklos ataskaita (131–132 p.).

36. pažymi, kad, remiantis Europos geležinkelių bendrosios įmonės konsoliduotąja metine veiklos ataskaita, vis dar tikimasi pagerinti lyčių pusiausvyrą valdančiojoje taryboje ir visais kitais Europos geležinkelių bendrosios įmonės lygmenimis; pažymi, kad 2022 m. Europos geležinkelių bendrosios įmonės valdančiąją tarybą sudarė 28 (58 proc.) vyrai ir 21 (42 proc.) moteris; pažymi, kad lyčių santykis Europos geležinkelių bendrosios įmonės vadovybės lygmeniu buvo 78 proc. vyrų ir 22 proc. moterų, o visus darbuotojus sudarė 65 proc. vyrų ir 35 proc. moterų; palankiai vertina tai, kad valdančioji taryba paskyrė antrąją moterį eiti Europos geležinkelių bendrosios įmonės valdymo grupės skyriaus vadovės pareigas; primygtinai ragina Europos geležinkelių bendrąją įmonę toliau stiprinti lyčių pusiausvyrą ir siekti subalansuotos geografinės pusiausvyros šioje srityje;

Valdymo ir kontrolės sistemos

37. pažymi, kad Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD) Bendra audito tarnyba yra atsakinga už programų „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ išlaidų *ex post* auditus; pažymi, jog Europos geležinkelių bendroji įmonė nurodė, kad jos pagal programą „Horizontas 2020“ patirtų išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų) reprezentatyvusis klaidų lygis buvo 2,2 proc., o likutinų klaidų – 1,3 proc.;

38. pažymi, kad su programa „Europos horizontas“ susiję *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.;

39. pažymi, kad siekdami įvertinti Europos geležinkelių bendrosios įmonės veiklai skirtų mokėjimų kontrolės priemones, Audito Rūmai atliko atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2022 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu ([8]); pažymi, kad vienu atveju Audito Rūmai nustatė ir kiekybiškai įvertino didelę klaidą, atsiradusią dėl per didelių deklaruotų personalo išlaidų, nes paramos gavėjas, apskaičiuodamas išlaidų centrų vieneto įkainius, įtraukė netiesiogines išlaidas; pažymi, kad tokioms išlaidoms taikoma 25 proc. fiksuotoji netiesioginių išlaidų norma;

40. pažymi, kad nors Europos geležinkelių bendroji įmonė vykdė rizika grindžiamas rizikingų projektų *ex ante* kontrolės priemonės *ad hoc* pagrindu, iki 2022 m. pabaigos ji dar nebuvo įgyvendinusi struktūrizuoto rizika grindžiamo *ex ante* kontrolės metodo; visų pirma pažymi, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė nepritaikė *ex ante* kontrolės priemonių pagal didelės rizikos veiksnius, nustatytus atliekant tikslinius rizikos vertinimus, ir kad ji neparengė vidaus praktinių gairių, kaip įgyvendinti rizika grindžiamą stebėseną, įskaitant nurodymus, kaip darbuotojai turėtų naudoti sistemoje „Compass“ esančiu rizikos valdymo moduliu;

41. taigi Europos geležinkelių bendroji įmonė neužtikrino išsamaus ir suderinto su jų projektais ir paramos gavėjais susijusios atitinkamos rizikos vertinimo, o tai gali lemti neefektyvias ir (arba) neveiksmingas *ex ante* kontrolės priemones, todėl gali padidėti rizika, kad bus bendrai finansuojamos netinkamos finansuoti išlaidos, nebus pasiekti projekto tikslai, bus vėluojama įgyvendinti projektus ar jie bus apskritai nesėkmingi;

42. pakartoja Audito Rūmų raginimą Europos geležinkelių bendrajai įmonei imtis veiksmų ir įgyvendinti struktūrizuotą rizika grindžiamą *ex ante* kontrolės metodą, kuris apimtų su projektais ir paramos gavėjais susijusią atitinkamą riziką; be to, pritaria, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė turėtų parengti vidaus praktines gaires, kaip įgyvendinti rizika grindžiamą stebėseną projektų ir paramos gavėjų lygmeniu ir kaip darbuotojai turėtų naudoti sistemoje „Compass“ esantį rizikos valdymo modulį;

43. pažymi, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė turėjo trūkumų, susijusių su sustiprintos stebėsenos priemonės taikymu; pritaria, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė turėtų užtikrinti, kad kartu su visais sustiprintos stebėsenos veiksmais būtų imamasi konkrečių kontrolės veiksmų, skirtų nustatytai rizikai mažinti, ir kad jų būtų imamasi iki iš anksto nustatyto termino;

44. pažymi, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė norėtų pabrėžti, kad klaidų rizika, susijusi su programos „Horizontas 2020“ dotacijų mokėjimais, buvo labai sumažinta naudojant vienkartines išmokas;

45. visų pirma pažymi, kad Europos geležinkelių bendroji įmonė užtikrino pagrįstas vienkartines išmokas, pasitelkdama finansų ekspertus kvietimo teikti pasiūlymus vertinimo procedūrų metu, ir atidžiai išnagrinėjo visus išlaidų punktus, dėl kurių finansų ekspertai kėlė klausimų dotacijos susitarimo rengimo etape, ir dėl jų derėjosi, vadovaudamasi 2017 m. spalio 27 d. Komisijos sprendimu C(2017)7151 dėl leidimo kompensuoti bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ ir Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos tinkamų finansuoti veiksmų išlaidas skiriant vienkartinę išmoką;

46. su džiaugsmu pažymi, jog Europos geležinkelių bendroji įmonė pripažįsta, kad nors ir įdiegė procedūras, pagal kurias programos „Horizontas 2020“ dotacijų susitarimuose *ex ante* nustatomi didelės rizikos veiksniai, šios procedūros galėtų būti geriau suderintos su Komisijos gairėmis dėl rizika grindžiamos *ex ante* kontrolės;

([8]) Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas lankantis pas paramos gavėjus, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 proc. audituotų išlaidų (Audito Rūmų ataskaita, 110 p.).

Tolesni veiksmai, susiję su ankstesnių metų pastabomis

47. pažymi, kad Europos geležinkelių bendrosios įmonės specialiosiose metinėse ataskaitose pateikiamos pastabos iš tiesų yra Audito Rūmų rekomendacijos be laiko nuorodos; pažymi, kad Audito Rūmai kasmet stebi, kaip reaguojama į tas pastabas, įvertindami jų statusą kaip „įgyvendinama“ arba „užbaigta“;

48. pažymi, kad, kalbant apie dvi Audito Rūmų pastabas dėl 2021 m., viena vis dar neįgyvendinta – ji buvo susijusi su žemu Europos geležinkelių bendrosios įmonės 2021 m. veiklos mokėjimų iš turimo biudžeto įvykdymo lygiu, įskaitant nepanaudotus ir perskirstytus veiklos asignavimus (sumažėjo iki 61 proc. palyginti su 76 proc. 2020 m.);

49. pažymi, kad tokią padėtį daugiausia lėmė prasta paramos gavėjų techninių ataskaitų kokybė ir papildomų įrodymų, patvirtinančių pasiektus projekto rezultatus, poreikis ir tai, kad vieno paramos gavėjo vėlavimas turi įtakos visos vienkartinės išmokos mokėjimui;

50. palankiai vertina tai, kad 2022 m. Europos geležinkelių bendroji įmonė parengė veiksmų planą, kuriuo siekiama geresnio paramos gavėjų finansinių ataskaitų teikimo – tai svarbu visų pirma tais atvejais, kai tinkamoms finansuoti veiksmų išlaidoms padengti yra naudojamos vienkartinės išmokos, o vieno paramos gavėjo vėlavimas daro poveikį visos vienkartinės išmokos sumos mokėjimui.